Zarota ali realni problem?

Zdenko Vrdlovec

Ljubljana – Letošnji »katastrofalni položaj« slovenske kinematografije, kot ga je definiralo Društvo slovenskih filmskih ustvarjalcev, je na pobudo nacionalnega sveta za kulturo in poslanske skupine nevezanih poslancev včeraj obravnaval državnozborski odbor za kulturo, šolstvo in šport. **Majda Širca** iz omenjene poslanske skupine je v uvodni utemeljitvi potrebe po nujni seji tega odbora opozorila, da je uprava Filmskega sklada (v času vedejevstva Staneta Malčiča) povzročila prekinitev filmske produkcije, saj še vedno ni programa za leto 2007, s tem pa se tudi zastavlja vprašanje porabe filmskemu področju namenjenih proračunskih sredstev in posledično tudi vprašanje odgovornosti ministrstva za kulturo kot ustanovitelja Filmskega sklada.

Minister za kulturo **dr. Vasko Simoniti** je zavrnil vse takšne in podobne trditve o »mrku« slovenskega filma – označil jih je kot neosnovane in zavajajoče ter motivirane edino z željo po »ustvarjanju obsednega stanja« in »izzivanju ljudske jeze«, širijo pa jih zlasti mediji (še najbolj eden, ki je »tabloidnega značaja«). V dokaz, da ne gre za noben »mrk« slovenskega filma, je omenil bližnji festival slovenskega filma, kjer bo prikazanih več kot deset celovečernih filmov (resda iz lanske, predlanske in še starejše produkcije), Igor Prodnik kot novi v. d. direktorja Filmskega sklada (FS) pa je že začel izdajati odločbe o realizaciji letošnjih projektov. Po ministrovem mnenju nihče ni dokazal, da je filmski program za leto 2007, ki ga je sprejela vlada, nezakonit: obstaja sicer neko pravno mnenje, ki tako trdi, toda »to ne pomeni nič«. Ta program bi prejšnji v. d. direktorja FS Denis Miklavčič moral začeti izvajati, a je rajši iskal vse načine, da ga ne bi, zato je upravo FS prevzel Igor Prodnik, ki je že v enem samem tednu uredil nekatere nujne stvari za uresničevanje filmskega programa.

> Dobro seznanjen s tem, kar je imenoval »ministrov stil«, dr. Slavko Gaber niti ni bil presenečen nad tem, da minister za kulturo vidi medijsko-politično zaroto tam, kjer strokovna in prizadeta javnost vidi še kako realen problem.

Že dobro seznanjen s tem, kar je imenoval »ministrov stil«, **dr. Slavko Gaber** niti ni bil presenečen nad tem, da minister za kulturo vidi medijsko-politično zaroto tam, kjer strokovna in prizadeta javnost vidi še kako realen problem: ta preprosto ne obstaja, če je za ministrstvo za kulturo neprijeten. Podobnega mnenja je bil tudi **Jožef Školč**, ki pa je predvsem opozoril na to, da dejstvo, da je letošnji filmski program že potrdila vlada, ne izključuje njegove pravne vprašljivosti. Problem zakonitosti programa FS kot javnega sklada, ki lahko razdeljuje javna finančna sredstva le na podlagi javnega razpisa, je nad sklepom vlade, še posebno če je ta potrdila program, ki je nastal mimo predpisanih postopkov. »Zakoni so prav zato, da ljudje vedo, kje jim oblast ne more škodovati,« je poudaril Školč. In glede na to, da minister za kulturo zagovarja takšen nezakonit program, kot tudi vse postopke in ljudi (zlasti Staneta Malčiča in Igorja Prodnika), ki so ga zakrivili, bi po Školčevem mnenju moral odstopiti, da bi tako omogočil rešitev zapletov na filmskem področju.

Na vprašanje predsednika odbora **Branka Grimsa**, ali se namerava prijaviti na razpis za direktorja FS, je **Igor Prodnik** kot aktualni v. d. direktorja odgovoril nikalno: to funkcijo bo opravljal le do 15. novembra, ki si ga je postavil kot datum, do katerega bo rešil problem letošnjega filmskega programa.

Po nekaj proceduralnih zapletih so prišli do besede tudi povabljeni predstavljeni strokovne javnosti. **Miran Zupanič**, filmski režiser, profesor na AGRFT in član nacionalnega sveta za kulturo, je ugotovil, da očitno obstajata različni oziroma nasprotujoči si interpretaciji aktualnega stanja slovenske kinematografije: filmski ustvarjalci in producenti trdijo, da je sistem javne podpore filmski produkciji, kot jo predstavlja FS, v globoki krizi, medtem ko je za kulturno ministrstvo kot ustanovitelja in varuha tega sistema vse v najlepšem redu. Toda filmarji »ne bi delali drame«, je dejal Zupanič, če ne bi dejansko obstajala: Filmski sklad je v več kot desetletnem obstoju seveda delal z določenimi težavami (in jih tudi povzročal), toda doslej še ne pripeljal do tako globoke krize, kot vlada danes. In ki je ministrstvo za kulturo noče priznati, ker je zanj filmski program veljaven zato, ker ga je sprejela vlada, ne pa zato, ker bi ustrezal zakonitim postopkom, kar se je predsedniku Društva slovenskih filmskih ustvarjalcev **dr. Igorju Koršiču** zdelo še posebno zaskrbljujoče.

Odbor za kulturo, šolstvo in šport je na koncu sprejel edino sklep, naj mu FS v mesecu dni posreduje analizo dela z načrtom porabe proračunskih sredstev na pravnih podlagah, zavrnil pa je vse predloge sklepov, ki jih je dala skupina nepovezanih poslancev, ter predlog sklepa Jožefa Školča, ki je zahteval razrešitev Igorja Prodnika kot v. d. direktorja FS in odstop ministra za kulturo.